

EU-krönikan

Anton Nilsson, ministerråd

Bonne rentrée, som man önskar varandra i Bryssel när skolorna (och EU-institutionerna) drar i gång igen efter sommaren. På många sätt präglas september alltid av en liten känsla av nystart och den börjar egentligen med att kommissionens ordförande håller sitt tal om läget i unionen, som ni bland annat kan läsa mer om i det här nyhetsbrevet.

I år behövde ordförande von der Leyen verkligen genomföra något av en balansakt när hon höll sitt tal inför Europaparlamentet. Hon valdes till sin post av en majoritet i parlamentet bestående av partigrupper i och runt den politiska mitten. Samtidigt har majoriteterna i Europaparlamentet varit ovanligt skakiga den här mandatperioden. Om den största gruppen, kristdemokratiska EPP, röstar tillsammans med grupperna längst ute på högerkanten räcker det i regel till att nå en annan majoritet än den som valde von der Leyen. Det här har satt sina spår i samarbetet.

Samtidigt inser von der Leyen, som kommer från just EPP-gruppen, att hon inte har någon möjlighet att få stöd av en majoritet som extremhögern är en del av. Det gör att hon behöver både se till att hon och hennes kommission för en politik som hennes egen partigrupp tycker att är tillräckligt bra så att de inte frestas att vända sig till ytterhögern, samtidigt som hon på den andra sidan behöver hålla liberaler, socialdemokrater och gröna tillräckligt nöjda för att de inte ska dra tillbaka sitt stöd.

I frågor som exempelvis kriget i Gaza eller sådant som rör den gröna omställningen har det här varit extra utmanande. Det är tydligt att von der Leyen verkligen försökte hitta något som alla de olika partigrupperna i och runt mitten kunde uppskatta. Om det lyckades kommer vi säkerligen få ett kvitto på flera gånger framöver. Grupperna längst ute till både vänster och höger försöker nämligen med jämna mellanrum komma fram med förslag att fälla kommissionen. Än så länge har de inte varit nära att lyckas, men det är uppenbart att von der Leyen kommer fortsätta vara under press framöver.

På tal om nystart! Måns Mansén har börjat som praktikant här på Brysselkontoret och vana läsare vet att det också innebär att det är han som kommer att vara redaktör för det här nyhetsbrevet det kommande halvåret. Mer om Måns kan ni läsa nedan.

Jag kommer att göra min nästa Ålandsvecka i mitten av oktober och hoppas att få se flera av er då!

Trevlig läsning,
Anton

Hälsningar från Bryssel

Måns Mansén, praktikant

Hej!

Mitt namn är Måns Mansén och jag är den nya praktikanten här på landskapsregeringens kontor i Bryssel. Jag kommer alltså att vara redaktör för nyhetsbrevet de kommande månaderna.

Jag är född och uppvuxen i Lemland och har alltid haft ett stort intresse för internationell politik och historia. Därför bestämde jag mig 2020 för att söka till Åbo Akademi för att studera till lärare i historia och samhällslära. Dock, efter att jag avlagde min kandidatexamen, fick jag upp ögonen för EU-politik och geopolitik, och bestämde mig för att byta till statsvetenskap och internationella relationer när jag skulle inleda mina magisterstudier.

Jag trivdes oerhört mycket i den akademiska miljön då man fick träffa så många nya människor och hade en frihet att läsa en mängd olika ämnen. I min magisteravhandling behandlade jag variationen i internationellt stöd till Ukraina, och nu i våras tog jag examen och har nu i höst inlett min praktik här på Brysselkontoret. Så nu är det dags att omsätta mina teoretiska kunskaper i praktiken!

Innan jag började här på kontoret, hade jag besökt Bryssel två gånger. Den ena gången besökte jag Europaparlamentet tillsammans med en förening och den andra gången var jag med i en simulation av ett EU-ministerrådsmöte som rådet anordnade i februari. Genom dessa upplevelser av Bryssel, fick jag en liten insikt i hur arbetet inom EU-institutionerna såg ut och därmed väcktes mitt intresse för att prova på att jobba i Bryssel.

I slutet av augusti flyttade jag och min sambo till Bryssel och vi har hunnit besöka flera sevärdheter, besökt några nordiska butiker och umgåtts med andra nordbor. Vädret har varit förvånansvärt bra denna månad, med tanke på att folk säger att det är så grått och regnigt i Bryssel, så vi har gladeligen gått på långa promenader i stan.

Under de kommande månaderna ser jag fram emot att få utveckla min kännedom om EU-lagstiftning och landskapsregeringens arbete, samt så ska jag försöka bli bättre på franska. Dessutom ska jag se till att dra nytta av de enkla tågförbindelserna här på kontinenten och kanske studsa över till Paris och Luxemburg.

Det ska även bli mycket trevligt att få vara redaktör för nyhetsbrevet de kommande månaderna. Så se till att läsa nyhetsbrevet för att hänga med i vad landskapsregeringen arbetar med här i Bryssel!

Nya fiskekvoter på gång – men ännu mycket arbete kvar

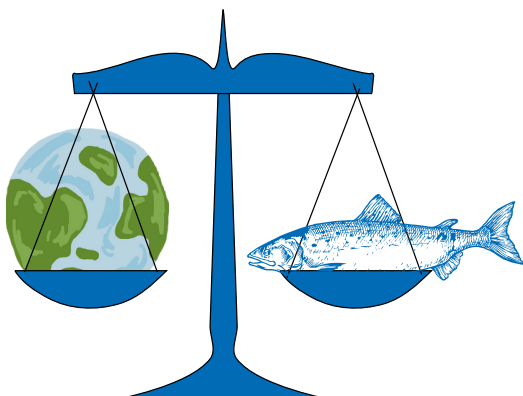
FISKE Som varje år kommer EU:s ministrar under hösten träffas i Luxemburg för att fatta beslut om kommande års fiskekvoter. Efter att det **internationella havsforskningsinstitutet (ICES)** kommer med sina vetenskapliga rapporter om fiskebestånden, börjar arbetet på EU-nivå med hur man ska reglera fisket i våra sjöar och hav.

Fiskekvoterna är förstås alltid intressanta för Åland, då fiskenäringen en del av vårt näringsliv och bidrar till att sätta lokalt fångad fisk på ålänningarnas tallrikar. Nu när fiskekvoterna ska diskuteras, behöver EU fatta sina beslut på basen av "bästa, tillgängliga vetenskapliga rådgivning". Det är här ICES kommer in i bilden, då institutet har gjort en samlad bedömning av data och forskning över hur fiskebestånden ser ut i exempelvis Östersjön. Det är förstås mycket svårt att veta med exakt precision hur varje fiskebestånd idag ser ut, och i synnerhet då det finns ett brett antal forskningsinstitut som ägnar sig åt att granska fiskebestånden och havens tillstånd. Då är det alltså viktigt att medlemsstaterna håller sig till samma vetenskapliga linje. Där har EU valt ICES forskning som grund för fiskekvoterna.

För det **kommande årets fiskekvoter**, relevanta för Åland, i Östersjön föreslår kommissionen:

- **Torsken:** inget riktat fiske och en sänkning med 63 % från förra året
- **Strömmingen i Bottenhavet:** sänkning med 62 % från förra året
- **Strömmingen i centrala Östersjön:** samma nivå som förra året
- **Laxen:** sänkning med 27 % från förra året
- **Vassbuken:** samma nivå som förra året

I nuläget är dock kommissionens förslag just bara ett förslag. Det sista steget innan vi har ett beslut är att medlemsstaterna i rådet ska komma överens. Dessa förhandlingar pågår för fullt och slutresultatet kommer under ministerrådsmötet senare i höst. Det återstår alltså att se om kommissionens förslag håller eller om medlemsstaterna kommer fram till något annat.

Talet om tillståndet i unionen

KOMMISSIONEN Varje år håller kommissionens ordförande **Ursula von der Leyen** ett linjetal där hon beskriver hur hon ser på tillståndet i unionen och presenterar kommissionens visioner för framtiden. Talet är från början inspirerat av den amerikanska presidentens s.k. "State of the Union"-tal. I år hölls talet den 10 september i Europaparlamentet i Strasbourg.

Von der Leyen inledde med att dramatiskt konstatera att **"Europa befinner sig i en kamp"**. I talet underströk von der Leyen att EU har ett eget ansvar att stå på egna ben vad gäller försvar, energi, handel, teknologi och upprätthållandet av demokrati för att kunna bemöta dagens och framtidens utmaningar, speciellt i det geopolitiska läget vi är i just nu.

Von der Leyen betonade att EU fortsättningsvis kommer **stöda Ukraina** i dess försvar mot Rysslands anfallskrig och hon lyfte speciellt att **alla deporterade ukrainska barn ska återförenas med sina föräldrar**. Dessutom presenterade von der Leyen att EU kommer ingå i en "drömarallians" med Ukraina.

Mot bakgrund av kriget i Gaza, meddelade von der Leyen att kommissionen kommer **föreslå att införa sanktioner** mot exempelvis våldsamma bosättare i Israel samt **inrätta en givargrupp för Palestina**. Här återstår det att se om medlemsstaterna är redo att acceptera kommissionens framtida förslag. Von der Leyen slog fast att den enda realistiska fredsplanen för konflikten i hennes mening är en **tvåstatslösning, utan terrororganisationen Hamas, och en omedelbar vapenvila**.

För att stärka **konkurrenskraften** vill kommissionen investera i **digital och ren teknik** samt jobba för förenklingar i byråkratin för företag. Här vill kommissionen främst satsa på **kvantteknik, artificiell intelligens (AI) och bioteknik**.

EU kommer även fokusera på bevakning vid unionens östra gränser och utarbeta **en plan för hur man kan stärka den europeiska försvarsberedskapen**.

Flera initiativ för handel, socialpolitik och infrastruktur presenterades också. Bland annat ett mål om att **fattigdom ska utplånas tills 2050**. Dessutom kommer paket för att minska levnadskostnaderna och bostadspriserna inom EU. Von der Leyen betonade också att **EU måste försöka hitta nya handelspartners**.

För att skydda demokratin i Europa belystes **utmaningarna med desinformation**. Kommissionen kommer därför fokusera på att skydda mediefriheten, fria val och motverka utländska påverkanskampanjer. Dessutom kommer man arbeta för att skydda konsumenter online och motverka nätmobbning.

Von der Leyen är pressad av de olika partigrupperna i Europaparlamentet som, av olika anledningar, är kritiska mot kommissionen. Det var tydligt att hon försökte komma med förslag som skulle uppskattas av både höger- och vänsterflanken i Europaparlamentet samtidigt som hon vägde sina ord på guldvåg när det kom till känsliga frågor. Om hon lyckades? Det beror på vem man frågar. Men vi kan räkna med fortsatt tuffa förhandlingar när kommissionen kommer med konkreta förslag för att uppnå de visioner som presenterades i talet.

Flertal ryska kränkningar av EU-länders territorium

Några timmar innan Ursula von der Leyens linjetal den 10 september uppdagades nyheten om att Polen hade skjutit ner ryska drönare som inkräktade på polskt luftrum. Polen valde att aktivera NATO-fördragets fjärde artikel, vilket innebar att de allierade länderna möttes för att diskutera vilka åtgärder som alliansen ska vidta. Samma vecka framkom det att rumänska stridspiloter upptäckt ett drönarintrång i rumänskt luftrum.

Både kommissionens ordförande, Ursula von der Leyen och EU:s utrikeschef, Kaja Kallas, fördömde intrången och menar att dessa är oacceptabla kränkningar av medlemsstaternas suveränitet.

Följande vecka kränktes Estlands luftrum, då tre ryska stridsflygplan flög genom finska viken och in på estniskt territorium. Detta ledde till att Estland, likt Polen, valde att aktivera NATO-avtalets fjärde artikel. De upprepade ryska kränkningarna har beskrivits av Kaja Kallas som en "extremt allvarlig provokation".

Även den 22 september rapporterade danska och norska myndigheter att man upptäckt drönare nära flygplatser i Köpenhamn respektive Oslo. I skrivande stund har man inte klargjort vem som är skyldig till överträdelserna.

Just nu diskuteras åtgärder främst mellan medlemsstaterna och NATO. På EU-nivå diskuteras dock flitigt bland annat huruvida frysta ryska tillgångar kan komma att konfiskeras för att sedan finansiera militärt stöd till Ukraina. För att möta utmaningar i det rådande säkerhetspolitiska läget har både EU och NATO kontinuerligt understrukt vikten av det gemensamma samarbetet och god dialog tillsammans med medlemsstaterna.

Ett år sedan Draghis rapport om EU:s konkurrenskraft

För ett år sedan publicerade den tidigare ordförande för Europeiska centralbanken (ECB), Mario Draghi, sin rapport om hur EU kan höja sin konkurrenskraft. Du kan läsa mer om rapporten i nyhetsbrevet från september 2024, [som du hittar här!](#)

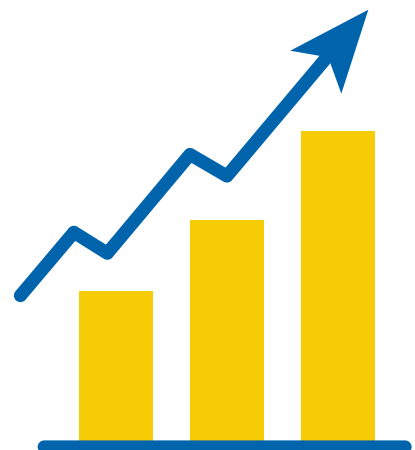
I januari 2025 presenterade kommissionen sin konkurrenskraftskompass som baserar sig på Draghis rekommendationer och delar in de olika åtgärderna i tre områden:

- Innovation
- Utfasning av fossila bränslen
- Försörjningstrygghet

Även konkurrenskraftskompassen har
behandlats i nyhetsbrevet, se [här!](#)

Kommissionen har sedan rapportens publicering arbetat med flera olika initiativ inom innovation, försvar, avkarbonisering, finans, företag och handel.

De kommande initiativen som kommissionen kommer att arbeta med innefattar investeringar inom digital och ren teknologi, minskningar av onödiga kostnader för företag, framtagandet av en färdplan för den inre marknaden till 2028 samt för nya initiativ för AI, kvantteknik och batterier. Steg för steg tas alltså för att göra Draghis förslag till verklig politik.

Åländskt deltagande i EmpowerUs

Den 10 september inleddes projektet EmpowerUs sista evenemang där forskningsprojekt från flera europeiska länder presenterades. Under evenemanget presenterade även representanter från landskapsregeringens fiskeribyrå sitt projekt kring småskaligt fiske.

Projektet "EmpowerUs" har pågått sedan 2022 och är ett EU-initiativ med temat: **"Socioekonomiskt stärkande av kustsamhällen som användare av havet för att säkerställa hållbar utveckling"**.

I det åländska projektet inom EmpowerUs har man gjort en undersökning av strukturen och styrningen av den åländska fiskesektorn samt regleringen av det småskaliga fisket. Den framtagna rapporten, som heter *"Ändrade förhållanden för det småskaliga fisket på Åland"*, kommer fram med flera rekommendationer för hur Åland kan arbeta för att upprätthålla en hållbar fiskesektor. [Rapporten hittar du här!](#)

I EmpowerUs-projektet ingick totalt 16 partners från nio europeiska länder. Under evenemangets paneldiskussion refererade flera experter till den åländska studien och belyste hur ett regionalt självstyre, likt Ålands, kan användas för att utveckla lämpliga och hållbara lösningar på lokal nivå.

Det här är ett bra exempel på hur Åland kan delta i EU-projekt och ta fram idéer för hur samhället kan utvecklas, samtidigt som man sprider kunskap om Åland och självstyrelsen. Vi hoppas få se fler, intressanta åländska projekt framöver!

Från konferensen i Bryssel där de olika projekten presenterades

I bilden (fr. vä): Linda Sundström, Viktor Eriksson och Kristina Svells

September '25

På finska sjömanskyrkan i Bryssel serveras klassiska, nordiska rätter. Måns uppskattade en kopp juhla mokka efter en månads uppehåll

Under september har det varit ovanligt soligt i Bryssel. Här ser du kommissionsbyggnaden en solig dag

Måns på röda mattan i rådets besökscenter

Under månaden besökte Ålands representation både Grönlands och Färöarnas representation i Bryssel

Mejlet skickas av Ålands landskapsregerings representant i Bryssel. Nyhetsbrevet skrivs och redigeras av Måns Mansén. Tanken är att mejlet ska sammanlänka ålänningar med EU-frågor på agendan. Hör av er om ni har frågor eller specifika EU-ärenden ni vill att vi bevakar.

[Föregående nyhetsbrev hittar du här!](#)

Ni når oss via:

anton.nilsson@gov.fi & mans.mansen@gov.fi

Facebook: [Ålands landskapsregering i EU](#)